

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

GUIDELINES TO DEVELOPMENT OF BUDGET MANAGEMENT IN SCHOOL
UNDER CHAIYAPHUM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

นายสุชานนท์ ชูวังวัด
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
Suchanon Chuwangwad

Nakhon Ratchasima Rajabhat University

Corresponding Author E-mail : 65D0101130@nrru.ac.th, suchanon261038@gmail.com

(Received : August 4, 2024 ; Edit : August 21, 2024 ; accepted : August 22, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 2) เปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 จำแนกตามประเภทการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งสิ้น 173 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ส่วนแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารบัญชี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

2. การเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 จำแนกตามประเภทการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและรายได้ด้านแตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์การบริหารงบประมาณ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว เจ้าหน้าที่การเงิน ควรมีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งขึ้นให้มีหน้าที่ชัดเจน และควรศึกษาคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติในภาระงานต่าง ๆ ให้มีดำเนินงานที่ถูกต้องตามระเบียบ ทันท่วง และสามารถตรวจสอบได้

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, การบริหารงานงบประมาณ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study budget administration in educational institutions under the Office of the Primary Educational Service Area, Chaiyaphum Area 3, 2) compare budget administration in educational institutions under the Office of the Primary Educational Service Area, Chaiyaphum Area 3, classified by the school administrators' experience in school administration, and 3) study guidelines for developing budget administration in educational institutions under the Office of the Primary Educational Service Area, Chaiyaphum Area 3. The sample consisted of 173 school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area, Chaiyaphum Area 3 in the 2023 academic year. The research instruments were questionnaires and interview forms. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test. The interview forms were analyzed by content analysis. The research results found that:

1. Budget administration in educational institutions under the Office of the Primary Educational Service Area, Chaiyaphum Area 3 was at a high level overall. The highest average was accounting administration, and the lowest average was resource mobilization and investment for education.

2. Comparison of budget administration in educational institutions Under the Office of the Primary Education Area, Chaiyaphum Area 3, classified by the experience of school administrators in school administration, it was found that the overall picture and income were different.

3. Guidelines for developing budget management in educational institutions Under the Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office, Area 3, it was found that educational institutions should have an analysis of budget management. Both short term and long term financial officer Appointment orders should be created with clear duties. and should study manuals or guidelines for various workloads to ensure that operations are carried out correctly according to regulations, in a timely manner, and can be verified.

Keywords : Development guidelines, Budget management, School administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมืองวัฒนธรรม และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว องค์กรหรือหน่วยงานทั้งหลายล้วนต้องมีการปรับตัวตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของคุณภาพชีวิตมนุษย์ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนในประเทศให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข จำเป็นที่จะต้อง มีการกระจายอำนาจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดความคล่องตัว รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพตามหลักการพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งต้องอาศัยหลักการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างรอบด้านนอกเหนือจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ยังคงต้องบริหารงานองค์กรในด้านอื่น ๆ ตามหลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, น. 21)

การกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทำให้สถานศึกษาสามารถบริหารตนเองได้อย่างมีอิสระเกิดความคล่องตัว แต่ก็ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาระ ในการบริหารจัดการมากขึ้น เพราะการกระจายอำนาจเป็นการกระจายทั้งภารกิจ และความรับผิดชอบทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ในการกระจายอำนาจในการบริหารงบประมาณให้สถานศึกษา ถือเป็นภารกิจที่สำคัญภารกิจหนึ่งของผู้บริหาร พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาแบ่งขอบข่ายไว้ 4 ด้าน คือ วิชาการ งบประมาณ งานบุคคล และบริหารงานทั่วไป ไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่โดยตรง โดยรัฐได้จัดสรรงบประมาณแผ่นดิน เพื่อใช้ในการจัดการศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการเพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพในด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยเฉพาะการบริหารงานด้านการเงิน พัสดุและทรัพย์สินซึ่งมีความเกี่ยวข้องและจำเป็นต่อสถานศึกษา

(ระเบียบ สุวรรณมาโจ, 2561, น. 22)

การบริหารงบประมาณเป็นสิ่งที่สำคัญต่อกระบวนการจัดการศึกษาในองค์กร เพื่อนำไปใช้พัฒนาในส่วนต่าง ๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลโดยคำนึงถึงหลักการใช้งบประมาณให้ประหยัดที่สุดตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การบริหารงานนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพซึ่งรวมถึงบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ หนึ่งในการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา (สุภาวดี ลำเจียกมงคล, 2554, น. 15) การบริหารงบประมาณนั้นเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างสูงยิ่ง ในการบริหารงบประมาณ มีระเบียบ ข้อบังคับ สามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา การบริหารงบประมาณ เป็นการบริหารที่จำเป็น ต้องมีการวางแผน ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและมีกรอบจำกัดมากกว่าการบริหารงานด้านอื่น เพราะงบประมาณหรือการเงินต้องอาศัย กฎระเบียบ ข้อบังคับที่จะต้องปฏิบัติ ตามโดยเคร่งครัดเป็นปัจจุบันเสมอ (อารีลักษณ์ พงษ์โสภา, 2554, น. 1-78)

ปัจจุบันปัญหาการบริหารงานในสถานศึกษาผู้บริหารยังไม่เข้าใจระบบการบริหาร งบประมาณอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะรายละเอียดส่วนต่างๆ ของระบบการเงินและการเบิกจ่าย ขาดการวางแผนการดำเนินงานอย่างไม่เป็นระบบ ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์กิจกรรมของสถานศึกษาและนโยบายของรัฐ ที่กำหนดให้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การบริหารงบประมาณ ทำให้เกิดการบริหารงานงบประมาณไม่มีประสิทธิภาพและไม่โปร่งใสในการดำเนินงาน ผู้บริหารจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะการบริหาร งบประมาณต้องครอบคลุม ละเอียด อย่างถ่องแท้เพื่อให้สถานศึกษา มีประสิทธิภาพมีความโปร่งใสยุติธรรมเพื่อให้

สถานศึกษาดำเนินงานได้อย่างปลอดภัย (วรกาญจน์ สุขสดเขียว, 2556, น. 1-72)

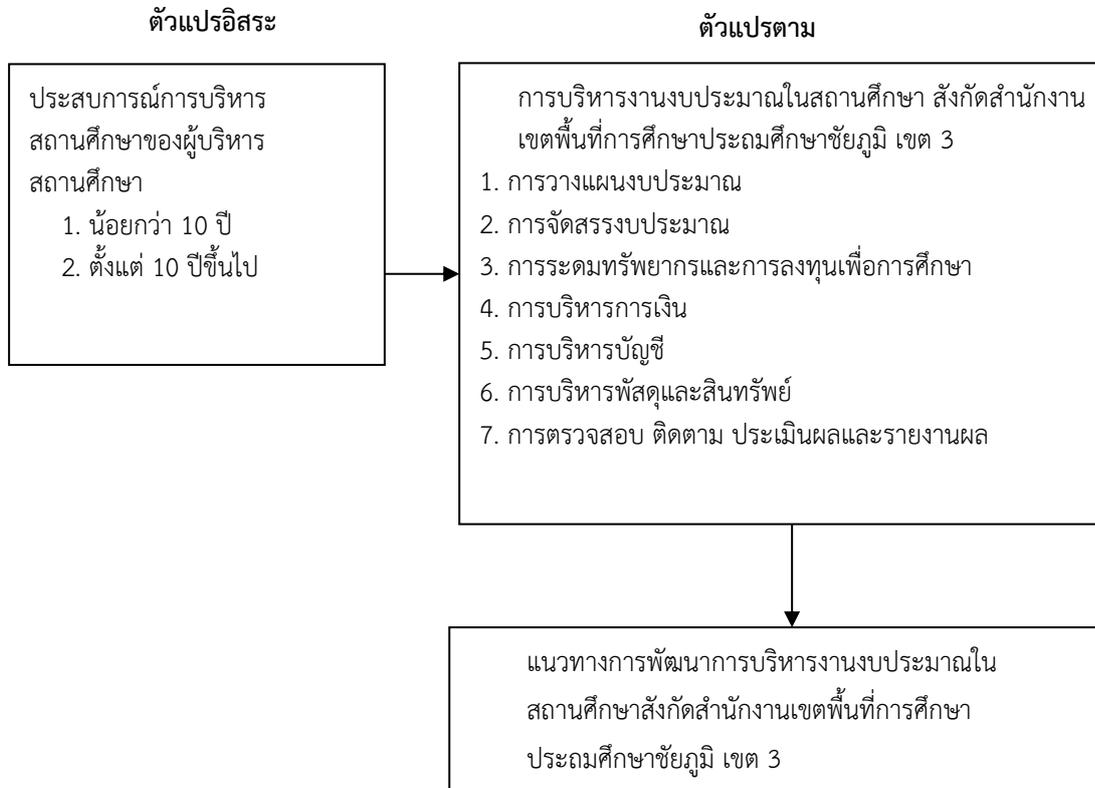
การบริหารงานงบประมาณและการเงินของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3 มีปัญหาในการบริหารงานงบประมาณ คือแนวทางการบริหารงบประมาณการบริหาร การเงินในสถานศึกษาที่ไม่เป็นเอกภาพ แนวทางการปฏิบัติซับซ้อน บุคลากรขาดความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่ รับผิดชอบ สถานศึกษาขาดความต่อเนื่องในการทำงาน สาเหตุหนึ่งมาจากการที่มีการย้ายหรือเกษียณอายุราชการ ไม่มีบุคลากรมารับช่วงต่อหรือมีบุคลากรแต่ยังไม่มีประสบการณ์ในการทำงาน จากที่กล่าวมาข้างต้น ในฐานะที่ ผู้วิจัยเป็นบุคลากรผู้ปฏิบัติงานบริหารงบประมาณในสถานศึกษาและมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานบริหารงบประมาณ โดยตรง จึงมีความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางการบริหาร งบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 เพื่อสามารถนำผลวิจัยมา เป็นข้อมูลในการแผนปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ ในสถานศึกษา ให้สามารถนำไปสู่แนวทาง ปฏิบัติตามระเบียบที่ถูกต้องและเหมาะสมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิด โดยการสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานงบประมาณ จากนักการศึกษาหลายท่านที่มีความคล้ายคลึงกัน ได้จำนวน 7 องค์ประกอบ ดังภาพ 1.1

ภาพ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาต่างกัน มีการบริหารงานงบประมาณแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งสิ้น 173 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 123 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 187) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ(Stratified random sampling) โดยใช้ประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิในการสุ่มแล้วนำกลุ่มตัวอย่างมากำหนดให้เป็นไปตามสัดส่วนโดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์

ตัวแปร

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

1.1 น้อยกว่า 10 ปี

1.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 การบริหารงานงบประมาณสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 3 ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของขอบข่ายการบริหารงานงบประมาณประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การวางแผนงบประมาณ

ด้านที่ 2 การจัดสรรงบประมาณ

ด้านที่ 3 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ด้านที่ 4 การบริหารการเงิน

ด้านที่ 5 การบริหารบัญชี

ด้านที่ 6 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

ด้านที่ 7 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล

2.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่ง เครื่องมือออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ได้แก่ ขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 2 การบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาระดับ มาก

3 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาระดับ น้อย

1 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาระดับ น้อยที่สุด

โดยครอบคลุมการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนงบประมาณ 2) การจัดสรรงบประมาณ 3) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 4) การบริหารการเงิน 5) การบริหารบัญชี 6) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ 7) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยการเลือกข้อคำถามจากแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในแต่ละด้าน จำนวน 7 ด้านๆ ละ 1 ข้อ มาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ได้ดำเนินการสร้างโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย จากหนังสือเอกสาร วารสาร รวมทั้งหลักการแนวคิดทฤษฎี และมุมมองทัศน์ของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน เพื่อนำมาใช้ในการในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกับนิยามศัพท์ในการวิจัยครั้งนี้

1.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือจากเอกสารตำราโดยยึดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนงบประมาณ 2) ด้านการจัดสรรงบประมาณ 3) ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 4) ด้านการบริหารการเงิน 5) ด้านการบริหารบัญชี 6) ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ 7) ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลเป็นแนวทาง ในการสร้างเครื่องมือ

1.3 กำหนดรูปแบบโครงสร้างของเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

1.4 ประมวลข้อมูลและความรู้ที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามตามโครงสร้างเนื้อหาและรูปแบบตามที่กำหนดไว้

1.5 นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาและสำนวนที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม

1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตั้งภาคผนวก พิจารณาตรวจค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และความชัดเจนของภาษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence หรือ I.O.C) อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น.103) ผลปรากฏว่ามีค่า 0.80 - 1.00

1.7 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วตามอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะไปทดลอง (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำผลการต่อแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .926 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.7.1 ด้านการวางแผนงบประมาณ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .925

1.7.2 ด้านการจัดสรรงบประมาณ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .945

1.7.3 ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .902

1.7.4 ด้านการบริหารการเงิน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .923

1.7.5 ด้านการบริหารบัญชี มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .965

1.7.6 ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .915

1.7.7 ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลมีค่าความ เชื่อมั่น เท่ากับ .907

1.8 ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ แล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

2. แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) หลังจากที่ได้วิเคราะห์การบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 เลือกเฉพาะข้อความที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของแต่ละด้านๆ ละ 1 ข้อจำนวน 7 ด้าน นำมากำหนดประเด็นคำถามเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 นำร่างประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำปรับปรุงและให้ข้อเสนอแนะ

2.3 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่เป็นฉบับสมบูรณ์ ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อหาแนวทางการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 จำนวน 5 ท่าน ที่มีคุณสมบัติดังนี้

2.4.1 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 จำนวน 1 คน

2.4.2 ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 จำนวน 1 คน

2.4.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ที่มีการบริหารงานงบประมาณที่ดีเยี่ยม ได้รับการยอมรับจากสถานศึกษาอื่น หรือได้รับรางวัลการบริหารสถานศึกษา ด้านใดด้านหนึ่ง จำนวน 3 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถาม

1.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ข้อมูลการบริหารงานงบประมาณสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (X) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกเป็นภาพรวมและรายด้านนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 103) แล้วนำมาแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีระดับการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษามากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีระดับการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษามาก

2.51-3.50 หมายถึง มีระดับการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีระดับการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีระดับการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาน้อยที่สุด

1.3 การเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้การทดสอบค่าสถิติ t-test กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

1.4 เสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย โดยแยกนำเสนอการบริหารงานงบประมาณ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ในแต่ละด้าน

2. แบบสัมภาษณ์

2.1 ผู้วิจัยอ่านข้อมูลทั้งหมด เพื่อทำความเข้าใจภาพรวม ตามความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์

2.2 นำข้อความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละบุคคลมาจัดกลุ่มคำ (Phase) ในประเด็นที่คล้ายกัน จากนั้นขีดเส้นให้เน้นคำ หรือข้อความนั้น ๆ

2.3 อ่านทบทวนกลุ่มคำทั้งหมดที่จัดกลุ่มไว้จนเข้าใจความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์

2.4 นำข้อความหรือคำที่สัมพันธ์กันในการศึกษาการบริหารงานงบประมาณสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 แต่ละประเด็นรายด้าน ตัดข้อความที่ไม่จำเป็นออกและเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. การบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารบัญชี รองลงมาคือ ด้านการบริหารการเงิน ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยโดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหาร ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหาร น้อยกว่า 10 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยโดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหาร ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหาร น้อยกว่า 10 ปี

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์การบริหารงานงบประมาณรายจ่าย เพื่อนำไปจัดทำแผนการใช้งบประมาณที่ชัดเจนซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี นำแผนปฏิบัติการ มาจัดทำแผนการใช้งบประมาณให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทะเบียนคุมทรัพยากรที่ได้ทำการระดมมา มีหลักฐานที่ชัดเจน โปร่งใส ทำให้ทราบถึงแหล่งที่มาของทรัพยากร สถานศึกษา จะต้องจัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่การเงิน มีคำสั่ง มอบหมายงานแต่ละฝ่าย แต่ละตำแหน่งชัดเจน รวมถึงการศึกษาคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารบัญชีที่สำนักงานเขตจัดทำขึ้น มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่บัญชี หรือเจ้าหน้าที่การเงินให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน อีกทั้งมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ กำกับ ติดตาม การจัดหาพัสดุ มีการดำเนินการในการตรวจสอบพัสดุเป็นประจำ และควรมีการสรุปและดำเนินการตรวจสอบพัสดุประจำปี เพื่อดำเนินการในการควบคุม ดูแล หรือการจำหน่ายพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบ การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชีทะเบียนและรายงาน จะเป็นลักษณะระบบฐานข้อมูลที่ ต้องเป็นโปรแกรมที่มีการยอมรับ เชื่อถือได้ ถูกต้องเป็นปัจจุบันเพื่อพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 นำมาอภิปราย ดังนี้

1. การบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการ

บริหารงบประมาณ เพราะงบประมาณเป็นหนึ่งในทรัพยากรสำคัญในการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การใช้จ่ายงบประมาณ ผู้ปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานงบประมาณ มีแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้องตามระเบียบ และยังมีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลอยู่เสมอ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้สอดคล้องกับแนวคิดของรัตนา กลุ่มแก้ว (2563) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักถึงความสำคัญ ของการบริหารงบประมาณ ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน คือ ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินผลการดำเนินงาน ด้านการระดมทรัพยากร การลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารบัญชี และด้านการบริหารพัสดุ และสินทรัพย์มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยประยุกต์การใช้นให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งที่มีความแตกต่างกัน ทั้งด้านบุคคล ตำแหน่งและประสบการณ์ทำงาน โดยยึดเป้าหมายในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ความสามารถและสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร สิทธิวงศ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหาร งานด้านงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานด้านงบประมาณของโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหาร 10 ปี ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหาร น้อยกว่า 10 ปี ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิ เขต 3 มีประสบการณ์ การบริหาร ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานงบประมาณ มีประสบการณ์ในการบริหารงานงบประมาณ ทำให้ทราบถึงปัญหาในการบริหารงานงบประมาณ และมีวิธีการแก้ไขปัญหาหรือแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหาร น้อยกว่า 10 ปี ที่ไม่มีประสบการณ์ในการบริหารงานงบประมาณ และไม่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานงบประมาณมาก่อน สอดคล้องกับแนวคิดของ ซูปรี ม่วงกุง (2558) ได้กล่าวว่า อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี อาจจะมีประสบการณ์ในการศึกษาและปฏิบัติงานด้านนี้น้อย ความรู้ความชำนาญในด้านการบริหารจัดการหรือการปฏิบัติงานอาจจะยังไม่ชัดเจน หรือขาดความเข้าใจถึงระบบการปฏิบัติ เพราะมีความซับซ้อน และหลักการที่จะต้องอาศัยความชำนาญของผู้ปฏิบัติมากพอสมควรจึงทำให้ผลการปฏิบัติงานด้านงบประมาณน้อยกว่าผู้ที่ปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป สอดคล้องกับงานวิจัยของสีตีซอปีเย๊ะ มือแยบาสอ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานงบประมาณในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาบางบาล เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน 1) น้อยกว่า 5 ปี 2) 5 – 15 ปี และ 3) 15 ปีขึ้นไป โดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบล มีแสง อรสา จรุงธรรม และสุวรรณา โชติสุกานต์ (2556) ได้ศึกษาการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในจังหวัดปทุมธานี พบว่า โรงเรียนมีการบริหารงานงบประมาณ แตกต่างกันในภาพรวมและรายด้าน เมื่อเปรียบเทียบประสบการณ์การทำงาน มีความแตกต่างกันทั้งในภาพรวม และรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

3.1 ด้านการวางแผนงบประมาณ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ ในสถานศึกษา สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงาน และประเมินผล การบริหารงบประมาณรายจ่าย

ค่านวณงบประมาณที่ได้จากแนวทางการใช้จ่ายเงินอุดหนุนรายหัวตามปีงบประมาณนั้น ๆ โดยเจ้าหน้าที่การเงิน คำนวณยอดที่จะได้รับจัดสรรรวมกับยอดเงินคงเหลือจากปีงบประมาณก่อนรวมกัน แล้วนำมาประชุมในการนำ เงินลงในโครงการหรือกิจกรรม และหาแนวทางมาพัฒนาการใช้จ่ายงบประมาณในปีถัดไป สอดคล้องกับแนว ปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, น. 27) ได้เสนอหลักการติดตามและรายงานผล การดำเนินงานว่า สถานศึกษาควรมีการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างน้อยทุกภาค เรือน มีการรายงานผลการดำเนินงานครบถ้วนทุกโครงการหรือกิจกรรม และเผยแพร่รายงานผลการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการประจำปีให้คณะครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน ทราบเพื่อความโปร่งใส ในการดำเนินการ

3.2 ด้านการจัดสรรงบประมาณ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา ผู้บริหาร สถานศึกษาควรมีนโยบาย ในการจัดทำแผนการใช้งบประมาณที่ชัดเจน ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ ประจำปี ซึ่งเจ้าหน้าที่การเงิน สามารถนำแผนปฏิบัติการมาจัดทำแผนการใช้งบประมาณให้เหมาะสมกับบริบทของ สถานศึกษา สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงาน/โครงการให้ เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อให้สถานศึกษานำผลดำเนินการกำกับ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณตาม แผนงาน/โครงการมาปรับปรุงการใช้จ่ายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในปีถัดไป สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2556, น. 61) ที่ได้กำหนดให้การบริหารจัดการงบประมาณต้องดำเนินไปตามแผนการจัดสรรงบประมาณและ เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและแนวปฏิบัติที่กระทรวงกำหนด ประกอบด้วย การอนุมัติการใช้จ่าย งบประมาณที่ได้รับจัดสรร การขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ และการรายงานผลการเบิกจ่าย งบประมาณ

3.3 ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ ในสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการก่อตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดขึ้น มี การจัดทำทะเบียนคุมทรัพยากรที่ได้ทำการระดมมาสถานศึกษาต้องวิเคราะห์ความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรต่าง ๆ และจัดทำทะเบียนคุมทรัพยากรที่ได้ทำการระดมมา โดยกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการอย่างชัดเจน และส่งเสริม การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรและ กำหนดแนวทางการจัดหาแหล่งทุน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันจิรา อมรสถิต (2548) ได้ศึกษาสภาพและปัญหา การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อของงบประมาณและจัดข้อมูลของนักเรียนที่ต้องการรับ ทุนการศึกษาเพื่อวางแผนการระดมทุนทรัพย์สำหรับนักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนปัจจัยในการศึกษา

3.4 ด้านการบริหารการเงิน แนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สถานศึกษา จะต้องจัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่การเงิน มีคำสั่งมอบหมายงาน แต่ละฝ่าย ระบุกรอบหน้าที่และพรรณนางานแต่ ละตำแหน่งชัดเจน ควรมีคำสั่งแต่งตั้งครูเจ้าของโครงการและครูที่เป็นกรรมการร่วมอีก 3 คน ในการรับเงิน การ ออกคำสั่ง ผู้มีหน้าที่รับ-จ่ายเงินชัดเจนควรมีคำสั่งเพิ่มเฉพาะกิจในการรับเงินบำรุงการศึกษา หากไม่ได้ชำระเงิน ภายในเวลาที่กำหนดให้นำเงินมาจ่ายกับเจ้าหน้าที่การเงินเพื่อทำการออกใบเสร็จรับเงินในภายหลัง สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2556, น.61) ที่ได้กำหนดให้การบริหารจัดการงบประมาณต้องดำเนินไปตามแผนการจัดสรร งบประมาณ และเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและแนวปฏิบัติที่กระทรวงกำหนด ประกอบด้วย การ อนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร การขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ และการรายงานผลการ เบิกจ่ายงบประมาณ

3.5 ด้านการบริหารบัญชี แนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ ในสถานศึกษา เจ้าหน้าที่บัญชี ควรศึกษาคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติที่สำนักงานเขตจัดทำขึ้น พร้อมกับมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่บัญชีหรือเจ้าหน้าที่ การเงินควบคู่ไปกับคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติที่สำนักงานเขตจัดทำขึ้น ควรมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถด้าน

บัญชีโดยตรงมาอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่บัญชีให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและถูกต้องตามระเบียบที่กำหนดไว้และเจ้าหน้าที่การเงินของเขตควรมีการทบทวนแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องอยู่เสมอผ่านทางกลุ่มไลน์การเงินของเขตอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีย์ภรณ์ ดาวอรุณเกียรติ (2549) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า มีการพัฒนาความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องและศึกษาจากเอกสารและกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการการเงินโดยตรงแก่สถานศึกษา

3.6 ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ กำกับ ติดตาม การจัดหาพัสดุ มีการดำเนินการในการตรวจสอบพัสดุเป็นประจำ และควรมีการสรุปและดำเนินการตรวจสอบพัสดุประจำปี และควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่พัสดุให้ตรงตามระเบียบของงานพัสดุ สอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา บุษิยะ (2560) พบว่าผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ควรเอาใจใส่การจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปตามระเบียบโดยดำเนินการตรวจสอบตามขั้นตอนตามหน่วยงานต้นสังกัด ควรให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่พัสดุ ให้มีผู้รับผิดชอบพัสดุและจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินและตั้งคณะกรรมการตรวจสอบกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์

3.7 ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล แนวทางการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษาการจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชีทะเบียนและรายงาน จะเป็นลักษณะระบบฐานข้อมูลที่ต้องเป็นโปรแกรมที่มีการยอมรับ เชื่อถือได้ ถูกต้องเป็นปัจจุบันตามระเบียบที่กำหนดไว้ ครูที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงินควรมีความซื่อสัตย์ เข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2556, น.61-62) ได้กำหนดแนวทางการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้ ในกรณีสถานศึกษาที่ได้รับการอนุมัติให้เป็นผู้เบิกเงินจากคลังต้องจัดให้มีการตรวจสอบและติดตาม ให้กลุ่มฝ่ายงานในสถานศึกษา รายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อสถานศึกษาจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน และผลการใช้จ่ายงบประมาณ ตามแบบที่สำนักงานงบประมาณกำหนด แล้วจัดส่งไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกไตรมาส ภายในระยะเวลาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดและจัดทำรายงานประจำปีที่แสดงถึงความสำเร็จในการปฏิบัติงานทุกสิ้นปีงบประมาณแล้วจัดส่งให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายในระยะเวลาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารบัญชี ดังนั้นเจ้าหน้าที่บัญชีควรศึกษาคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติที่สำนักงานเขตจัดทำขึ้น ควรมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถด้านบัญชีโดยตรงมาอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่บัญชีให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและถูกต้องตามระเบียบที่กำหนดไว้ เพื่อให้การบริหารบัญชีสำหรับผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบมีความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้การบริหาร บัญชีมีความเสถียรภาพยิ่งขึ้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การศึกษาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา สถานศึกษาควรมีการก่อตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา ซึ่งมีระเบียบการใช้เงินสวัสดิการ มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดขึ้นมีการจัดทำทะเบียนคุมทรัพยากรที่ได้ทำการระดม มี

หลักฐาน ที่ชัดเจน โปร่งใส ทำให้ทราบถึงแหล่งที่มาของทรัพยากร รวมถึงการนำทรัพยากรไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้
ง่ายในการติดตาม ตรวจสอบ และป้องกันการนำทรัพยากรไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่เอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- ชบุรี ม่วงกุ่ม. (2562). การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).
- ระเบียบ สุวรรณมาโจ. (2561). สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- วรกาญจน์ สุขสดเขียว. (2556). การบริหารงบประมาณสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้
คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนด หลักเกณฑ์
และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2550). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรื่องการกระจายอำนาจการบริหาร
และการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สีตีซอปีเยาะ มือแยบาสอ. (2556). การบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 (การค้นคว้าอิสระ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ยะลา).
- Cebekhulu, S. D. (2016). Exploring approaches of managing school finances in a rural context
: A case study of five novice principals. Retrieved May 31, 2022, from [https://ukzn-
dspace.ukzn.ac.za/handle/10413/15543](https://ukzn-dspace.ukzn.ac.za/handle/10413/15543)
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement, 30 (3), pp. 607-610.
- Stuart, T. & James, G. (2007). Budgeting in New Zealand Secondary Schools in a changing
devolved financial management environment. Journal of Accounting and
Organizational Change. 3(1), p. 4 - 28.